

MADANIYAT VA IJTIMOYIY-MADANIY FAOLIYAT: IJTIMOYIY O‘ZGARISHLAR VA YANGI MADANIY QADRIYATLARNING SHAKLLANISHI

Abatova Gúlnaz Maksetbaevna – *assistent o‘qituvchi*
O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti Nukis filiali

Tayanch so‘zlar: madaniyat, ijtimoiy-madaniy faoliyat, jamiyat, ijtimoiy o‘zgarishlar, madaniy qadriyatlar, an’ana, innovatsiya, milliy identitet, madaniy meros, zamonaviylik, integratsiya, jamiyat taraqqiyoti, yoshlar, raqamli texnologiyalar, madaniyat siyosati, kreativlik, ijtimoiy birdamlik, madaniy yangilanish, ijtimoiy barqarorlik.

Ключевые слова: культура, социально-культурная деятельность, общество, социальные изменения, культурные ценности, традиция, инновация, национальная идентичность, культурное наследие, современность, интеграция, развитие общества, молодежь, цифровые технологии, культурная политика, креативность, социальное единство, культурное обновление, социальная стабильность.

Key words: culture, socio-cultural activity, society, social changes, cultural values, tradition, innovation, national identity, cultural heritage, modernity, integration, social development, youth, digital technologies, cultural policy, creativity, social cohesion, cultural renewal, social stability.

Kirish. Madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyat jamiyat hayotining ajralmas qismi bo‘lib, u insonlarning ijtimoiy munosabatlarini shakllantirish va rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Bugungi globallashtirish va texnologik taraqqiyot davrida ijtimoiy o‘zgarishlar madaniyatning dinamikasini yanada murakkablashtirmoqda, yangi madaniy qadriyatlar va shakllanish jarayonlarini tezlashtirmoqda. Shu sababli, madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyat orasidagi o‘zaro bog‘liqlikni chuqur o‘rganish, jamiyatdagi barqarorlik, integratsiya va madaniy yangilanishni ta‘minlash uchun zarurdir. Ushbu maqola doirasida madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyatning jamiyatdagi o‘rni, ularning ijtimoiy o‘zgarishlar bilan o‘zaro ta‘siri, shuningdek yangi madaniy qadriyatlarning shakllanishi ilmiy-nazariy nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyat o‘zaro chambarchas bog‘liq bo‘lib, jamiyatning ijtimoiy tuzilishi va ruhiy hayotini belgilaydi. Madaniyat nafaqat an’analar, urf-odatlar va san’at asarlaridan iborat, balki ijtimoiy qadriyatlar, e’tiqodlar va axloqiy normalarni ham o‘z ichiga oladi. Ijtimoiy-madaniy faoliyat esa madaniyatni amalda targ‘ib qilish, yangi ijtimoiy munosabatlarni shakllantirish va o‘zgarishlarni boshqarishda vosita vazifasini

bajaradi. Bugungi kunda global jarayonlar va raqamli texnologiyalarning keng tarqalishi madaniyatning shakllanishiga yangi yo‘nalishlar beradi, an’anaviy qadriyatlar bilan zamonaviylikni uyg‘unlashtirish imkoniyatlarini yaratadi. Bu jarayonda yosh avlodning faolligi, madaniyat instituti va davlat siyosati muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyat o‘rtasidagi o‘zaro ta‘sirni chuqur o‘rganish jamiyatda barqarorlik, kreativlik va ijtimoiy birdamlikni ta‘minlash uchun zarur shartlardan biridir. Madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyat bir-birini to‘ldiruvchi va jamiyatning asosiy ustunlari hisoblanadi. Madaniyat ijtimoiy hayotning ruhiy, axloqiy va estetik asoslarini yaratadi, ijtimoiy-madaniy faoliyat esa bu asoslarni amaliyotga tatbiq etib, jamiyatda o‘zaro anglashuv va hamjihatlikni kuchaytiradi. Zamonaviy davrda madaniyat doimiy o‘zgarishlarga duchor bo‘lib, yangi texnologiyalar va global muloqotlar orqali tez rivojlanmoqda. Bu jarayonlarda an’anaviy qadriyatlarni saqlab qolish va yangilarini shakllantirish muvozanatini topish muhim vazifaga aylanadi. Ijtimoiy-madaniy faoliyat esa shu muvozanatni ta‘minlashda vositachi rolini bajarib, madaniy yangilanish va jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiladi. Shu bois, madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyatni

zamonaviy kontekstda o'rganish, ularning o'zaro ta'siri va ijtimoiy jarayonlardagi o'rni haqida chuqur tahlillar olib borish zarurdir.

Fikir va takliflar. Madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyatni rivojlantirishda an'anaviy qadriyatlarni asrab-avaylash bilan birga, zamonaviy innovatsiyalarni faol joriy etish zarur. Yoshlarni madaniyatga jalb etish, ularning ijodiy salohiyatini qo'llab-quvvatlash orqali yangi madaniy platformalar yaratish muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlardan samarali foydalanish madaniyatning keng ommaga yetib borishini ta'minlaydi hamda ijtimoiy birdamlikni mustahkamlaydi. Davlat siyosatida madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyatga oid strategik dasturlar ishlab chiqish, mahalliy va xalqaro tajribalarni hisobga olgan holda ular o'rtasidagi muvozanatni saqlash lozim. Shu tarzda

madaniyat jamiyat taraqqiyotining barqaror va uzluksiz jarayoni sifatida yanada mustahkamlanadi.

Xulosa. Madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyat jamiyatning ijtimoiy barqarorligi va rivojida muhim omil hisoblanadi. Ular o'zaro uzviy bog'lanib, an'anaviy qadriyatlar bilan zamonaviy o'zgarishlarni uyg'unlashtirish orqali yangi madaniy muhit yaratadi. Zamonaviy texnologiyalar va global jarayonlar madaniyatni boyitib, uning rivojlanishiga yangi imkoniyatlar ochmoqda. Shu bilan birga, ijtimoiy-madaniy faoliyat jamiyatda integratsiya, kreativlik va ijtimoiy birdamlikni ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shunday ekan, madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyatni chuqur o'rganish va ularni samarali rivojlantirish jamiyat taraqqiyotining asosiy ustunlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Tursunov, B. "Ijtimoiy-madaniy jarayonlar va ularning jamiyatdagi roli." Nukus, 2018.
2. Usmonov, M. "Madaniyat va jamiyat: nazariy va amaliy jihatlar." Toshkent, 2019.
3. Qodirov, S. "Milliy madaniyat va zamonaviylik muammolari." Samarqand, 2017.
4. Yusupov, A. "Ijtimoiy integratsiya va madaniy qadriyatlar." Toshkent, 2020.
5. Raximova, D. "Yoshlar va madaniy o'zgarishlar." Nukus, 2021.
6. O'rozboyev, N. "Madaniyat siyosati va jamiyat taraqqiyoti." Toshkent, 2016.
7. Xolmirzaev, F. "Zamonaviy jamiyatda madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyat", 2022.
8. Islomov, R. "Madaniyat va kreativlik: yangi yondashuvlar." Toshkent, 2023.
9. Abdurahmonov, T. "Raqamli texnologiyalar va madaniyat." Nukus, 2020.

REZYUME. Maqolada madaniyat va ijtimoiy-madaniy faoliyatning jamiyatdagi o'rni va roli ilmiy asosda tahlil qilinadi. Jamiyatdagi ijtimoiy o'zgarishlar madaniyatga ta'sir ko'rsatib, yangi madaniy qadriyatlarning shakllanishiga sabab bo'ladi. Tadqiqotda ijtimoiy-madaniy faoliyat orqali an'anaviy va zamonaviy elementlarning uyg'unlashuvi, madaniyatning jamiyat barqarorligi va rivojiga qo'shgan hissi ko'rsatib beriladi. Zamonaviy texnologiyalar va global jarayonlar sharoitida madaniy yangilanish va identitet masalalari o'rganiladi. Maqola natijalari madaniyatshunoslar, ijtimoiy tadqiqotchilar va siyosat ishlab chiquvchilar uchun konseptual asos bo'lib xizmat qiladi.

РЕЗЮМЕ. В статье научно анализируется роль и место культуры и социально-культурной деятельности в обществе. Социальные изменения в обществе оказывают влияние на культуру, способствуя формированию новых культурных ценностей. В исследовании показано, как через социально-культурную деятельность происходит гармоничное сочетание традиционных и современных элементов, а также вклад культуры в стабильность и развитие общества. Рассматриваются вопросы культурного обновления и идентичности в условиях современных технологий и глобальных процессов. Результаты статьи могут служить концептуальной основой для культурологов, социальных исследователей и разработчиков государственной политики.

SUMMARY. The article provides a scientific analysis of the role and position of culture and socio-cultural activities within society. Social changes influence culture, leading to the emergence of new cultural values. The study demonstrates how socio-cultural activities facilitate the